

ЛАЙЪН МИЛЪР ЕФЕКТЪТ НА УОРП

Превод от английски: Св. Асенов, 1971

chitanka.info

От най-ранното потвърдено сведение за младия Олдъс Уорп явствува, че макар и да бил външно нормален във физическо отношение, семейството, съседите и другарчетата му го смятали за безнадежден идиот. Знаем също, какво че той бил кротко дете и водел изключително заседнал живот. Единствените звуци, които изобщо издавал, били едносрични крясъци, твърде наподобяващи междуметието „Хи!“. Той се обаждал предимно при повикване за храна и много по-рядко, когато неговите загадъчни интереси били събуждани от външни дразнителни — камъче със странна форма, някоя пръчка или кокалчетата на собствените му пръсти.

Неочаквано въпросното момченце изоставило обичайното си бездействие. Наскоро след шестия си рожден ден — кога точно за съжаление е известно само приблизително — Олдъс Уорп започнал поредица от изследователски обиколки из градското бунище, разположено зад Уорповото стопанство.

След няколко подобни разходки един следобед момчето се върнало в къщи като влачело голямо зъбчато колело. Уорп размислил продължително и укрил споменатото колело в един изоставен курник.

Тъй наченал предприятието за изпълнението на което били необходими почти двадесет години. Младият Уорп прекарал детството си, юношеството и времето когато бил млад мъж в събиране на хиляди метални предмети, едри и по-дребни, с всевъзможни форми, и ги мъкнел от бунището до неизползувания курник.

Понеже каквато и да е форма на обучение излизала извън рамките на умствените му способности, родителите му се обрадвали на неговата дейност, която явно го задоволявала и ощастливявала. Както може да се предположи, те не се обременявали с естетическите проблеми, поставяни от описаната дейност.

Също тъй внезапно, както бил започнал, Олдъс преустановил изпълнението на самовъзложената си задача. Близо година — и отново тук означавам времетраенето само приблизително точно, поради недостиг на сведения — Олдъс Уорп останал в границите на Уорповото владение. Когато не бил зает с основни физиологически жизнено-важни функции, като ядене и спане например, той се движел бавно около купчината метални отпадъци, видимо без определени намерения.

Една сутрин бил забелязан от баща си (както ни бе съобщено от последния), че отбира отделни предмети из купчината и ги сглобява един с друг.

Тук трябва да се отбележи, по наше мнение, че никаква историческа справка по „Ефекта на Уорп“ не може да бъде изчерпателна, без да се цитират пряко някои изказвания на бащата на Олдъс, Ламбърт Симнъл Уорп. Коментирайки гореспоменатите действия, Уорп-старши каза:

— Онуй дето ми направи впечатление, е че всяко (... на това място, както и по-нататък в неговата реч се налага изпускане на отделни думи и изрази) парче, дето той го вдигаше уйдисваше с друго някое (...) парче. Нямахше значение дали беше пружина от легло или някоя (...) строшена разбивачка за яйца, щом това (...) момче ги закрепваше едно за друго, те тъй си оставаха.

По отношение употребата на инструменти от страна на Олдъс Уорп, Л. С. Уорп декларира:

— Ами че, без инструменти.

По-изчерпателно допълнение Л. С. Уорп предложил в отговор на въпрос, който аз ще цитирам дословно:

„— Как за бога, той е успял да постигне тъй различните части да се сглобят едни към други и да образуват единно цяло?“

Отговор:

„— Тия (...) парчотии прилягаха здраво и оставаха стегнато като кокоше (...) и никой, ама мистър, като казвам никой, значи никой не можеше да ги помръдне“.

Цялото конструкция очевидно била доста солидна щом младият Олдъс често се катерел из лабиринта, за да добави нова „част“, без ни най-малко да наруши неговото равновесие.

Гореописаното, макар и схематично, представлява цялата ни информация за всичко, което предшества връхната точка на експеримента. Екзактното описание на обстоятелствата, съпътстващи единствената „проверена“ демонстрация на „Ефекта на Уорп“, ние дължим на майор Хърбърт Р. Армстронг, военен инженер и на д-р Филип Х. Еустас Крос, които са присъствували.

Изглежда точно в 10 часа и 46 минути Олдъс Уорп вдигнал едно много старо и много ръждясало зъбчато колело — първия предмет, който той някога, още на шестгодишна възраст измъкнал от забвение

из купчината изхвърлени отпадъци, и донесъл у дома си. След моментно двоумение, той се покатерил на върха на своята неугледно сглобена майстория, поспрял се, после изчезнал в гъбините ѝ. Той се скрил от погледите на цитираните обиграни наблюдатели за няколко минути. (Д-р Крос: 4 минути и 59 секунди. Майор Армстронг: 5 минути и 02 секунди). После Олдъс се появил, слязъл на земята и втренчено загледал творението си.

Сега ние ще приведем извадки из общия доклад на майор Армстронг и д-р Крос.

„След като зяпа замаяно няколко минути, накрая Уорп дойде много близо до своята грамада. Там стърчеше един прът, с прикрепена към него пиринчена топка за украса на креват. Олдъс Уорп леко го дръпна. Каквото последва беше направо фантастично. Първо чухме грохот като от водопад. Шумът осезателно нарастваше и след петнадесет секунди видяхме виолетово сияние да се излъчва изпод металната конструкция. После целият сбиротък от вехтории се издигна във въздуха на около три метра височина от земната повърхност и остана да виси там неподвижно. Момъкът Олдъс подскачаше наоколо и очевидно ликуваше. Съвсем ясно го чухме три пъти да възкликва: «Хи!» После отиде до едната страна на устройството, посегна, завъртя ръждясалото колело на някаква мелничка за кафе и «машината» бавно се установи на земята“.

Породило се, естествено, значително вълнение. Представители на въоръжените сили, печата, комисията по атомните въпроси, различни научно-изследователски институти пристигнали на тълпи. Общуването с Олдъс Уорп било невъзможно, тъй като младият човек изобщо никога не се бил научил да говори. Л. С. Уорп макар и необразован, усърдно служвал, водим от искреното желание да бъде от полза за своята страна. Но приведените по-горе извадки от неговата реч сведочат колко малко светлина е бил в състояние да хвърли по проблема. Усилията да се надникне в конструкцията малко допринесли, тъй като всеки по-близък и детайлен анализ не можел да подкрепи никаква друга работна хипотеза освен: „Всичко това не е нищо друго, освен камара боклуци“ (Д-р Палмър). Олдъс Уорп, при това, се дразнел когато доближавали устройството му.

Най-изчерпателните изследвания и проби като гайгерови, електронни, Вайсендонк, лакмус и други подобни не допринесли

нищо.

Накрая настойчивостта на средствата за масова информация не можела да бъде повече удържана и рано след обед на втория ден тележурналистите със своите камери пристигнали на местопроизшествието.

Олдъс Уорп ги обгледал за миг, после свалил изобретението си на земята. Със замръзнал упорит израз на лицето той се изкачил до върха, заврял се във вътрешностите и след непродължително време се появил отново със старото зъбчато колело. Горespoменатото колело той положил внимателно на предишното му местологовище в стария курник. Систематично, по обратния ред на инсталирането, махнал всички части на своето построение и грижливо ги възвърнал на местата им в старото купище в курника.

Днес съставните части на цялото устройство, което демонстрирало „Ефекта на Уорп“ са разпръснати. Защото, мълчаливо пренебрегвайки почти истеричните молби на учените и на военните, Олдъс Уорп, след цялостното разглобяване на машината и струпването на отделните части в кокошия курник, поел сам обременителната задача да ги занесе обратно на някогашното първоначално място на градското бунище.

Невъзмутим при спорадичните гълчения на Л. С. Уорп, безмълвен пред значително по-честите официални разпити, Олдъс Уорп седи на един сандък в задния двор на бащиния си дом, гледа спокойно нататък към градското бунище. Много нарядко очите му грейват за миг и той тихичко мълви:

— Хи!

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
7/1971 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.